

อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่

อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ (ชื่อเดิม: อุทยานแห่งชาติคลองตรอน)^๑ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ มีคลองขนาดใหญ่เป็นแหล่งหล่อเลี้ยงชีวิตสัตว์ทั้งหลายของที่นี่ และในพื้นที่อุทยานยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น ต้นสักใหญ่ ซึ่งประกอบเป็นคำขวัญประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ น้ำตกห้วยเนียม น้ำตกกมอนแก้ว และยังมีถ้ำ ได้แก่ ถ้ำจัน ถ้ำเจดีย์ ถ้ำเสือดาว ถ้ำผาตั้ง และยังมียอดดอยที่คนทั่วไปรู้จักกันดีใน ชื่อยอดดอยภูเมียง ยอดดอยที่สูงเป็นอันดับที่ ๕ ของประเทศไทย โดยอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ มีพื้นที่โดยรวมทั้งหมด ๓๒๔,๒๔๐.๘๐ ไร่ หรือ ๕๑๘.๘๐ ตารางกิโลเมตร ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๑๐๓ ของประเทศไทย

ภูมิประเทศ

ประกอบไปด้วยป่าคลองตรอนฝั่งซ้ายและฝั่งขวา ท้องที่อำเภอ น้ำปาด อำเภอท่าปลา อำเภอกองแสนขัน อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

ป่าคลองตรอนฝั่งซ้าย ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงต่ำโดย มีแนวเทือกเขาที่สำคัญคือ เขาภูเมียง เขาคว่าเรือ เขาหงายเรือ เขาสามเหลี่ยม เขาห้วยก เขาถนน เขาแดด เขาไม้ผา เขาตักบอน เขาน้ำย้อย เขาผักขวง และเขาจันทร์ ยอดเขาที่สูงที่สุดอยู่ด้านทิศตะวันออกคือ เขาภูเมียง สูง ๑,๕๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง แหล่งกำเนิดห้วยที่สำคัญไหลจากแนวตะวันออกไปสู่แนวตะวันตกและไหลสู่น้ำน่าน ได้แก่ ห้วยคลองม้ามืด

ป่าคลองตรอนฝั่งขวา เป็นป่าเบญจพรรณผสมป่าเต็งรังบนเนินเขา และมีภูเขาสลับกัน ไม่สูงชันมากนัก บริเวณในวนอุทยานมีสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่ศึกษาธรรมชาติทางป่าไม้มากมาย ในบริเวณวนอุทยานกว้างขวางเต็มไปด้วยป่าที่เขียวขจีมากมาย

ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศทั่วไปค่อนข้างร้อน อากาศร้อนในฤดูร้อน คือ เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน อากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว คือเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีฝนตกชุกปานกลางในฤดูฝน เป็นระยะสั้น ฤดูร้อนค่อนข้างร้อนยาวนานที่สุด

พืชพันธุ์ และสัตว์ป่า

ป่าคลองตรอนฝั่งซ้าย ป่าไม้ทั่วไปเป็น แบ่งเป็น ๕ เขตได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ต้นกระบก **ตะเคียนหิน** กระบาก ยอมหอม สมพง **ยาง มะขามป้อม** จำปีป่า สักแดง **ประดู่ ตะแบก** ตระคร้อ ตีนนก สมอไทย เต็ง รัง เหียง พลวง **ติ้ว แต้ว** เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ **เสียด** หมิ เก้ง กระจก **เสือลายเมฆ เสือปลา** อีเห็น กระต่ายป่า หมูป่า ลิง ลิงลม พังพอน กระรอก กระแต และเม่น

ป่าคลองตรอนฝั่งขวา ในส่วนที่เคยเป็นวนอุทยานต้นสักใหญ่ เป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังบริเวณต้นสักใหญ่ ประกอบด้วยไม้สักหลายชั้น อายุมีตั้งแต่ขนาดใหญ่ ขนาดเล็กและลูกไม้ นอกจากนี้มีไม้เต็งรัง พะยอม แดง ประดู่ ตะแบก เป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในบริเวณ และนอกจากจะมีพันธุ์ไม้มากมายหลายชนิดยังมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ในบริเวณโดยรอบอีกด้วย

ต้นสักใหญ่

ต้นสักใหญ่ เป็นต้นไม้สักที่โตที่สุดในโลกปัจจุบัน ^[๔] ที่ยังยืนต้นอยู่จัดที่สูงจากพื้นดิน ๑.๓๐ เมตร ลำต้นโต ๙.๘๕ เมตร (วัดเมื่อ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๕) สูงประมาณ ๔๗ เมตร มีอายุซึ่งประมาณว่าไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ปี บริเวณรอบ ๆ ต้นสักใหญ่ประกอบด้วยต้นสักขนาดย่อม ลูกไม้สัก เป็นป่าเบญจพรรณซึ่งมีไม้สักเป็นองค์ประกอบโดยรอบป่าธรรมชาติ บริเวณวนอุทยานต้นสักใหญ่สภาพป่าธรรมชาติโดยทั่วไปสภาพดี ประกอบด้วยป่าเต็งรัง ไม้รัง ไม้เพียง ไม้พลอง เป็นองค์ประกอบ และป่าเบญจพรรณ ประกอบด้วย ไม้ประดู่แดง แดง มะค่าโมง พะยอม ป่าธรรมชาติดังกล่าวปรากฏตามเนินเขาสูง ต่ำ ๆ สลับกันไปเป็นทิวทัศน์สวยงามมาก

การเดินทาง

ป่าคลองตรอนฝั่งซ้าย (ภูเมียง) จาก**อำเภอเมืองอุดรดิตถ์** เดินทางตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ (พิษณุโลก-เด่นชัย) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๑๐๗-๑๐๘ (สามแยกบ้านป่าขนุน) แยกไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๔๗ ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๓๖-๓๗ สามารถเที่ยวชมถ้ำจัน และเมื่อเดินทางต่อไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๔๗ อีกประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ถึงทางแยกเข้าที่ทำการอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ โดยเดินทางตามทางแยกเข้าไปอีก ๓ กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่

ป่าคลองตรอนฝั่งขวา (ต้นสักใหญ่)

- จากทางหลวงสายพิษณุโลก - อุดรดิตถ์ ตรงกิโลเมตรที่ ๑๐๔ - ๑๑๐ เข้าไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ ไปอีก ๕๓ กิโลเมตร จึงถึงวนอุทยานต้นสักใหญ่
- จากทางหลวงสายอุดรดิตถ์ - เชื้อนสิริกิติ์ - น้ำปาด แยกเข้าไปตรงกิโลเมตรที่ ๖๔-๖๕ เข้าไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ ไปอีกประมาณ ๙ กิโลเมตร จึงถึงวนอุทยานต้นสักใหญ่

สถานที่พัก

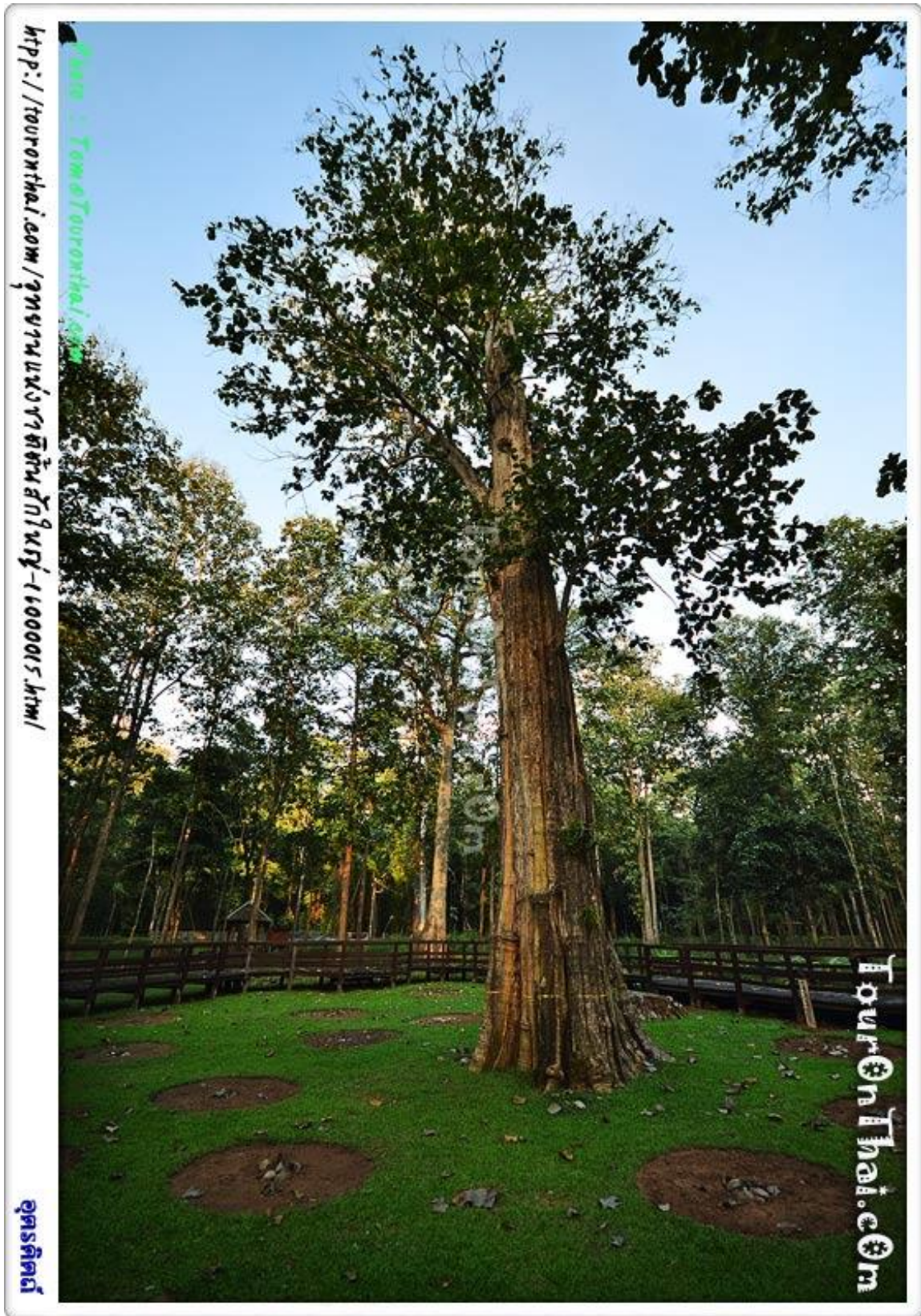
มีพื้นที่กางเต็นท์ พร้อมห้องน้ำ-ห้องสุขารวม ไว้ให้บริการ ท่านสามารถนำเต็นท์มาเอง หรือติดต่อขอใช้บริการเต็นท์ของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีค่าบริการอยู่หลายอัตราขึ้นอยู่กับชนิด ขนาดของเต็นท์ และอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ

เชิงอรรถ

หมายเหตุ ๑: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้มีประกาศลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เปลี่ยนชื่ออุทยานแห่งชาติจาก **อุทยานแห่งชาติคลองตรอน** เป็น **อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่** เพราะบริเวณที่ดินดังกล่าวเป็นถิ่นกำเนิดของไม้สักที่สำคัญของประเทศ และมีต้นสักใหญ่ขึ้นอยู่ในท้องที่อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้การเรียกชื่ออุทยานแห่งชาติมีความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของความโดดเด่นตามสภาพธรรมชาติในท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์

อ้างอิง

๑. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (๒๕๕๖). **อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=๑๑๐๓
๒. **กระโดดขึ้น↑** สถิติข้อมูลนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
๓. **กระโดดขึ้น↑** ราชกิจจานุเบกษา, พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าน้ำปาด ป่าปากห้วยดลอง ป่าห้วยสีเสียด ป่าคลองตรอนฝั่งขวา และป่าคลองตรอนฝั่งซ้าย ในท้องที่ตำบลแสนตอ ตำบลน้ำไคร้ ตำบลน้ำฝ้าย อำเภอป่าตอง ตำบลถ้ำดลอง อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ตำบลผาเลือด อำเภอท่าปลา และตำบลน้ำพี้ ตำบลฝักขวงตำบลบ่อทอง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๑๙ ก, ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖, หน้า ๑
๔. **กระโดดขึ้น↑** "ชมต้นสักใหญ่ที่สุดในโลก ที่วนอุทยานต้นสักใหญ่". *Travel.thaiza.com*. ๒๐๑๐-๐๕-๐๙. <https://travel.thaiza.com/guide/๑๘๒๔๙๕/>. เรียกข้อมูลเมื่อ ๒๐๑๗-๑๒-๐๒.
๕. **กระโดดขึ้น↑** ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุดรดิตถ์. (๒๕๕๕). **กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชแจ้งเปลี่ยนชื่ออุทยานแห่งชาติในจังหวัดอุดรดิตถ์**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://region๔.prd.go.th/ewt_news.php?nid=๒๔๑๕๕

อุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ อยู่ที่หมู่ ๔ บ้านปางเกลือ ตำบลน้ำไคร้ ลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ มีเนื้อที่ ๒๒,๐๐๐ ไร่ ภายในมีต้นสักใหญ่ ซึ่งได้ถูกพบเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๐ มีอายุประมาณ ๑,๕๐๐ ปี ความยาวรอบต้น ๑๐๗ เซนติเมตร วัดเมื่อ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๓ แม้ส่วนยอดถูกพายุพัดหัก ลำต้นส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพเดิมโดยได้รับการดูแลรักษาให้มีความแข็งแรงสมบูรณ์ และในวนอุทยานต้นสักใหญ่ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง ๒ กิโลเมตร

การจะเดินเส้นทางศึกษาธรรมชาติจะต้องทำหนังสือขออนุญาตถึงฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานป่าไม้ เขตพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๒๕ ๘๐๒๘ ต่อ ๕๐๒

การเดินทาง จากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๕ (อุตรดิตถ์-เขื่อนสิริกิติ์) ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๔๖ ประมาณ ๗ กิโลเมตร ถึงสามแยกบ้านห้วยปุดเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๐๔๗ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

ข้อมูลเพิ่มเติม:ททท.สำนักงานแพร่ ๐ ๕๔๕๒ ๑๑๑๘-๙, ๐ ๕๔๕๒ ๑๑๒๗
<http://www.tourismthailand.org/phrae>

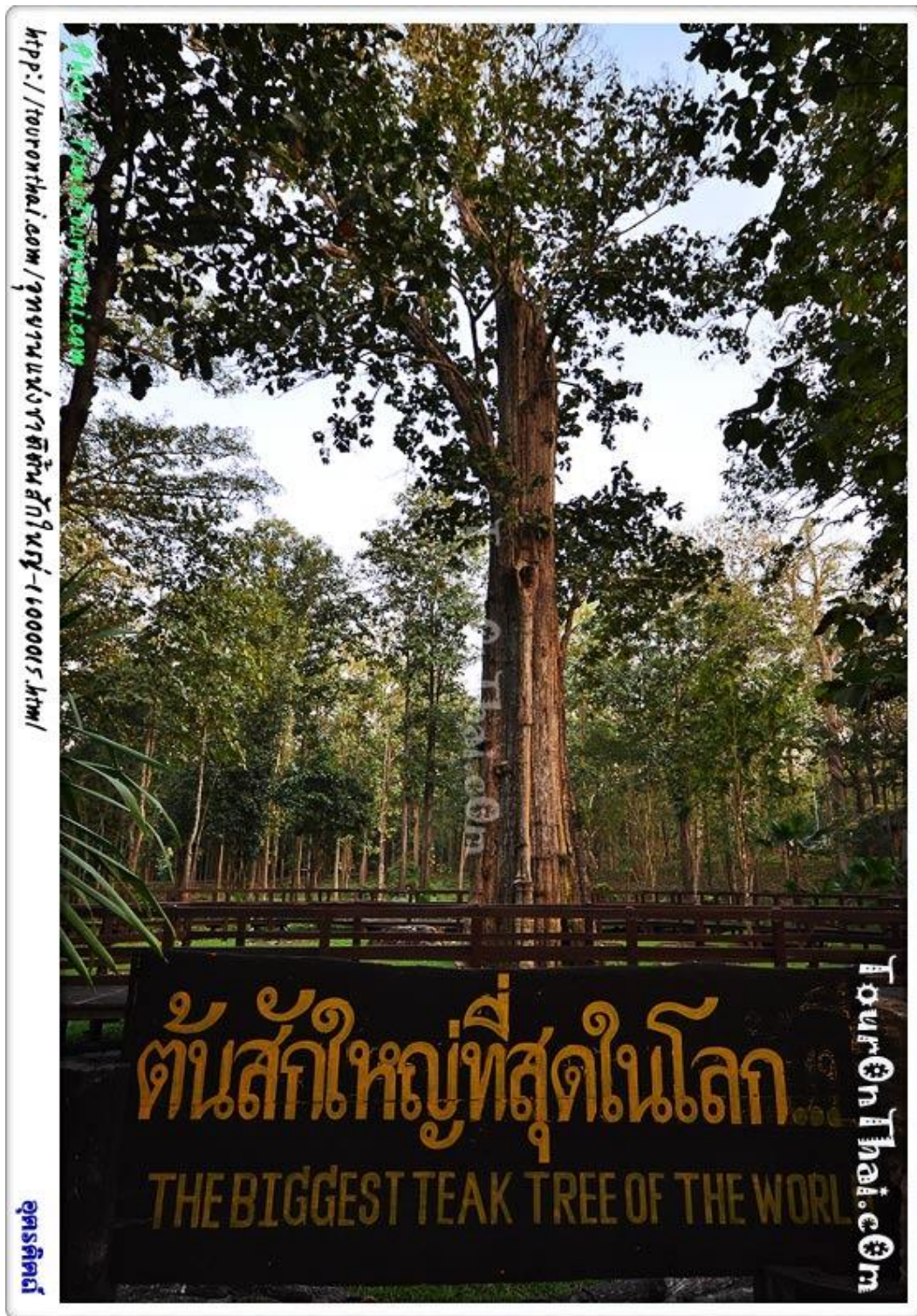
การเดินทาง แผนที่ ที่เที่ยว/ที่พัก

ด่านตรวจ เส้นทางท่องเที่ยวของผมนี่ ผมเดินทางด้วยทางหลวงหมายเลข ๑๐๔๗ จากบ้านน้ำพี ที่เพิ่งจะไปชมบ่อเหล็กน้ำพี มา ระหว่างทางยังได้แวะเที่ยวถ้ำจัน ในเขตอุทยานแห่งชาติคลองตรอน กว่าจะมาถึงที่นี่ก็ปาเข้าไป ๔ โมงเย็นแล้วครับ ที่จริงผมก็ยังคงสงสัยว่าจะค้างที่นี่ซะเลย หรือจะไปเขื่อนสิริกิติ์ แล้วค้างที่อุทยานแห่งชาติลำน้ำน่านดี แต่ก่อนที่จะตัดสินใจผมว่าเข้าไปดูข้างในก่อนดีกว่า ด่านตรวจที่นี่ยังไม่เก็บค่าเข้าชมเพราะอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ เป็นอุทยานเตรียมการครับ ยังไม่ประกาศอย่างเป็นทางการ เดิมทีเดี๋ยวเป็นวนอุทยานครับ หลายคนที่ยังไม่รู้จะหาว่าผมพิมพ์ผิด

บริเวณอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ หลังจากผ่านด่านตรวจเข้ามาแล้วก็มาถึงตรงนี้ละครับ เป็นลานจอดรถไม่ไกลจากต้นสักใหญ่ อยู่ตรงหน้าอาคารที่กำลังจะปรับปรุงให้เป็นที่ทำการอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่ รอบๆ มีร้านค้าเล็กๆ อยู่ร้านเดียว ขายขนมกับเครื่องดื่มเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ที่นี่ไม่มีบ้านพัก แต่ถ้าประสงค์จะกางเต็นท์ก็ติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ครับ

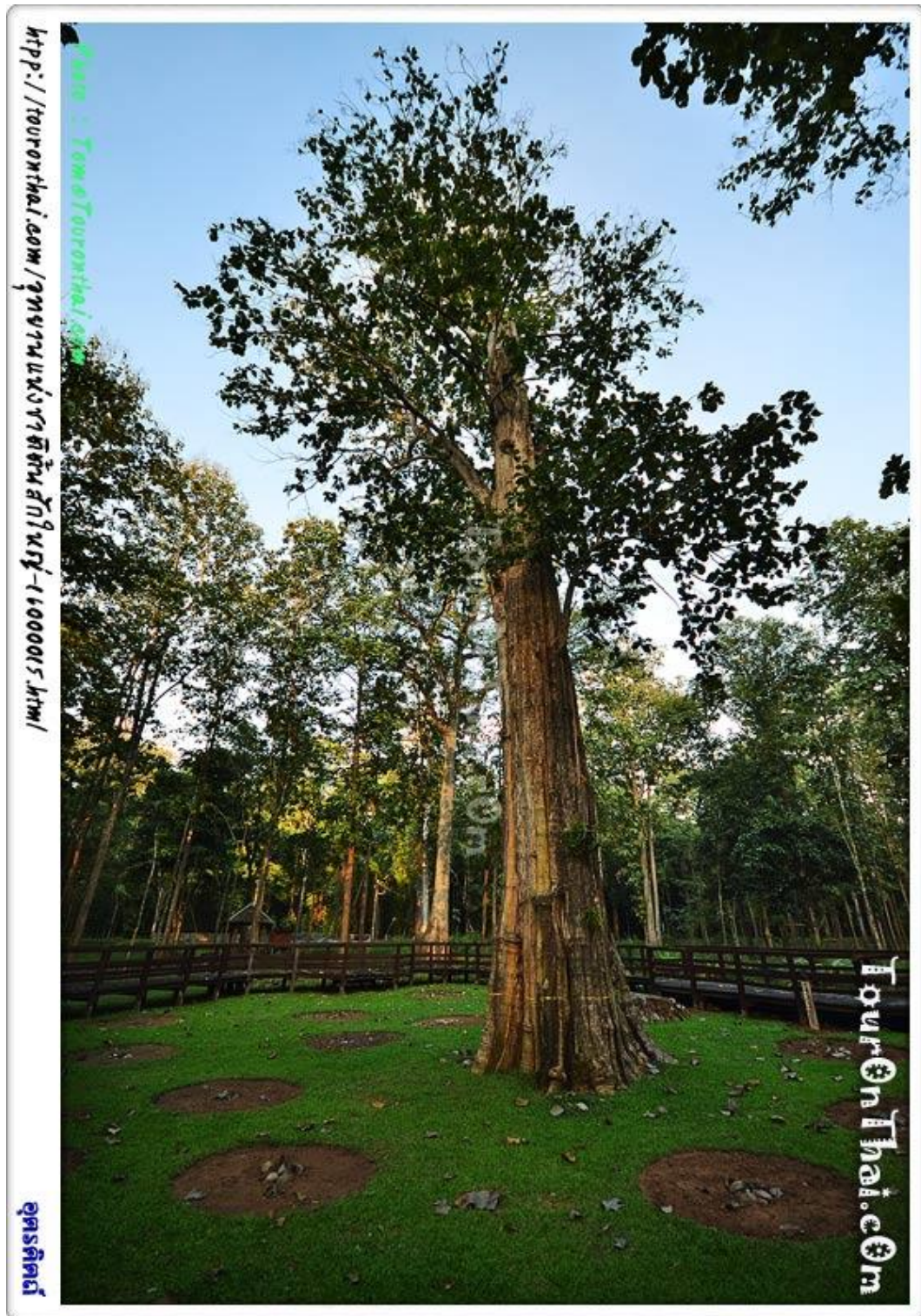

ต้นไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก หลังจากที่ได้แผนผังสถานที่ต่างๆ ในอุทยานแล้ว ตอนนี้ก็ต้องมาเริ่มต้นที่จุดไฮไลท์คือต้นไม้ต้นนี้ละครับ เล่าเรื่องย้อนไปสักหน่อยละกัน

ต้นไม้ใหญ่ พบเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๗๐ ในพื้นที่บ้านปางเกลือหมู่ ๔ ตำบลน้ำไคร้ อ.น้ำปาด ซึ่งเคยเป็นสัมปทานทำไม้ของบริษัทอีสต์เอเชียติก จำกัด ประเทศเดนมาร์ก ที่เข้ามาลงทุนทำไม้สักในประเทศไทย ตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๓๗ มีผู้เห็นป้าย "ต้นไม้ใหญ่" บริเวณกิโลเมตรที่ ๕๖-๕๗ ลึกเข้าไปประมาณ ๑ กิโลเมตร บริษัททำไม้ได้ทำรั้วล้อมรอบไว้ พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๔๙๗ ร.ต.ประเสริฐ พุทธิพิทักษ์ ป่าไม้แขวงห้วยแมง สำนักงานป่าไม้เขตแพร่ วัดความโตที่ความสูงระดับอก ๑.๓ เมตรจากพื้นดิน ได้ ๙๔๘ ซม. และได้ถ่ายภาพออกเผยแพร่ให้ประชาชนทราบก่อนที่จะถูกพายุพัดเรือนยอดหักเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ต้นสักมีความสูง ๔๗.๘ เมตร

ปัจจุบันต้นสักใหญ่มีความสูงไม่ต่ำกว่า ๓๘.๕ เมตร (โดยวัดแนวตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๘) อายุของต้นสักใหญ่ประมาณได้ไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ปี (วัดโดยอาศัยเทียบเคียงขนาดและจำนวนวงปีจากต่อไม้สักบริเวณใกล้เคียงที่ผ่านการทำไม้แล้ว) และเนื่องจากลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ลำต้นเป็นโพรงไม้ค้ำค้ำในการนำมาทำสินค้าจึงทำให้ต้นสักใหญ่ รอดพ้นจากการทำไม้ในอดีต เหลือไว้เป็นอนุสรณ์ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสชมและศึกษาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๑๑ นายเวทย์ นิจถาวร ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ ขอความเห็นชอบจัดตั้งเป็นวนอุทยานต้นสักใหญ่ เนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ กรมป่าไม้ได้มีหนังสือฉบับแรกเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เห็นชอบความริเริ่มของจังหวัดอุตรดิตถ์

ต้นสักใหญ่ การบำรุงรักษาต้นสักใหญ่ ตามพระราชเสาวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตรต้นสักใหญ่เมื่อวันที่ พุศ. ๒๕๔๑ ว่า "ให้บำรุงดูแลรักษาต้นสักใหญ่ ให้มีอายุยืนนานที่สุด

เท่าที่จะทำได้" กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้สนองพระราชเสาวนีย์ดังกล่าว แต่งตั้งคณะกรรมการบำรุงรักษาต้นสักใหญ่ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงปัจจุบัน พบว่าต้นสักใหญ่มีอัตราการเจริญเติบโตเส้นรอบลำต้นเฉลี่ย ๑.๒ เซนติเมตร ต่อปี (วัดที่ความสูง ๑.๓ เมตร จากพื้นดิน)

ในครั้งนั้นสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงปลูกต้นสัก ๑ ต้น

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จทอดพระเนตรต้นสักใหญ่ ต่อมา วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า "มหesakข์" เพื่อความเป็นสิริมงคลของชาวไทย

เมื่อก่อนทางวนอุทยานเปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถไปยืนถ่ายรูปที่โคนต้นสักได้ แต่ในปัจจุบันได้สร้างทางเดินเป็นแบบสะพานไม้ยกพื้นสูง เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวเดินบนผิวดินบริเวณโคนต้นสัก เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อต้นสักตายได้ รอบๆ โคนต้นทำเป็นหลุมสำหรับให้ปุ๋ยต้นสักลงบนผิวดิน

นิทรรศการต้นสักใหญ่ จากต้นสัก ตอนนี้เราก็มายู่ที่ห้องแสดงนิทรรศการความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติต้นสักใหญ่

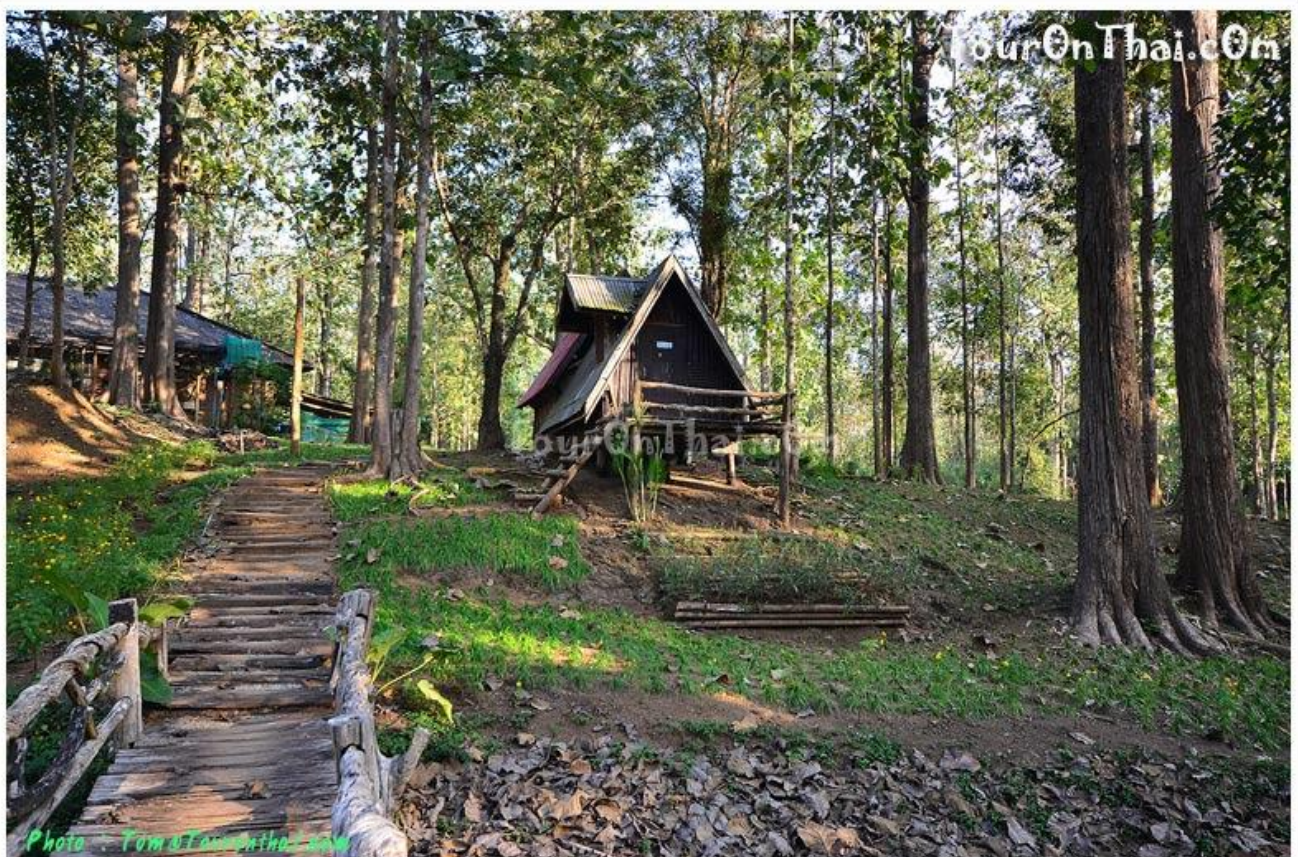

TourOnThai.com

Photo : Tom@TouronThai.com

<http://touronThai.com/อุทยานแห่งชาติหินสักรินทร์-1600015.html>

อุตรดิตถ์

TourOnThai.com

Photo : Tom@TouronThai.com

<http://touronThai.com/อุทยานแห่งชาติหินสักรินทร์-1600015.html>

อุตรดิตถ์

บ้านพักเจ้าหน้าที่ เห็นแบบนี้แล้วอยากจะค้างที่นี่สักคืนครับ แต่บ้านที่เห็นเป็นบ้านพักเจ้าหน้าที่ครับ ที่นี้ยังไม่มี ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ สามารถค้างแรมได้ด้วยการกางเต็นท์

<http://touronThai.com/อุทยานแห่งชาติหินสักรินทร์-16000015.html>

อุตรดิตถ์

ปิดท้ายด้วยภาพบรรยากาศบริเวณใกล้เคียงกับต้นสักใหญ่ในเวลานั้นๆ ตอนนี้ผมต้องเดินทางไปยังเขื่อนสิริกิติ์แล้ว อยากชมพระอาทิตย์ตกครับ [คลิกตามเข้าไปเลยครับรับรองว่าภาพสวยมาก](#)